

Ethiek, zorgethiek en presentie

Docent: drs. B (Brecht) Molenaar (in samenwerking met de Stichting Presentie)

Doelstelling

Studenten krijgen zicht op hun eigen bestaansethiek. Ze leren zien hoe de gangbare soorten ethiek ertoe aansporen om bij de confrontatie met een moreel dilemma de morele vraag uit de concrete situatie te tillen en die als het ware 'op het droge' te ontleden. Ze leren hoe zorgethiek, een betrekkelijk jonge ethische discipline die 'zorgen' als kernbegrip heeft, zich daartoe verhoudt en hoe zorgethiek (opgevat als politieke ethiek) de presentiebenadering van haar morele fundament heeft voorzien. De doelstelling is dat studenten leren zelf zorgethisch te werk te gaan en wat een zorgethisch moreel beraad inhoudt. Daarbij komt steeds ook de politieke en culturele context in beeld in relatie tot het streven om bij te dragen aan het ontstaan van een herbergzame samenleving.

Jaar 2 en 3

3 dagdelen (vanaf 2018-2019 totaal 4 dagdelen), 4 studiepunten

Inhoud van de colleges

Inleiding in ethiek:

- wat is ethiek?
- de eigen (vrijzinnige) bestaansethiek,
- verschillende soorten ethiek,
- een begripsverheldering van 'zorgethiek'.

Zorgethiek en de presentiebenadering

- een begripsverheldering van de presentiebenadering
- de fundering van de presentiebenadering in zorgethiek,
- je toewenden naar eigen (vooral negatieve) gevoelens,
- de gangbare invulling van moreel beraad in vergelijking met een zorgethisch moreel beraad (en case-based learning): ethiek niet als een toepassing *op* de zorgpraktijk, maar zorgethiek *als* en *in* een zorgpraktijk.
- 'present-zijn' en 'present-stellen'.

Toetsing

De student bestudeert de collegestof en de opgegeven literatuur en maakt het door de docent verstrekte take home-tentamen.

Literatuur

Verplicht:

- de reader (wordt uitgedeeld).
- A. Baart & Chr. Carbo, *De zorgval*, Amsterdam, 2013. Hieruit: het essay van Andries Baart ('Analyse, kritiek en uitzicht').
- A. Leijen, *Profielen van ethiek: Van Aristoteles tot Levinas*, 2^e druk, Bussum, 1998. Dit boek is alleen nog te verkrijgen bij uitgeverij Coutinho.
- **Voor jaar 2:** A. van Heijst, *Menslievende zorg: Een ethische kijk op professionaliteit*, Kampen, 2005. Hieruit: de inleiding en hoofdstuk 1 tot en met 4.

Aanbevolen:

- A. van Heijst, *Menslievende zorg: Een ethische kijk op professionaliteit*, Kampen, 2005. **Voor jaar 2:** Overige hoofdstukken. **Voor jaar 3:** in het bijzonder de inleiding en hoofdstuk 1 tot en met 4.
- Th. Biebricher, *Onvermoed en onvermijdelijk: De vele gezichten van het neoliberalisme*, z.p., 2017. Stichting *Critical Ethics of Care* en Valkhof Pers. Hieruit de

tekst van Biebricher (het 'Ten geleide' door F. Vosman en A. Baart staat in de reader).

Aanbevolen websites

- ethicsofcare.org
- presentie.nl
- waardenwerk.nl
- zorgethiek.nu